

N:o 21.

Af herr **Alin**, om anslag till fortsatt utgifvande af arbetet »Svenska riksdagsakter».

Under flera århundraden hafva svenska riksdagarne handlagt riks-
vigtiga angelägenheter; och så visst som ingen källa kan finnas rikare
eller af större värde för både den politiska och historiska forskningen,
för kännedomen om statsskicket grunddrag, om ändringarna i dess for-
mer och om samhällsinrättningarnas utveckling, än våra riksdagars be-
tydelsefulla förhandlingar, så torde ingen publikation kunna vara af större
vigt för vår historia än en samling af de lagar, som under olika tider
bestämt Riksdagens befogenhet eller organisation, såsom regeringsformer,
konungaförsäkringar, riksdagsordningar och dylikt; af de beslut, som på
allmänna riksdagar och möten blifvit vidtagna; af de vid ständernas all-
männa sammankomster förda protokoll; af Kongl. Maj:ts propositioner
och ständernas å de samma afgifna svar; af Kongl. Maj:ts resolutioner
å ständernas besvär m. m. Och det ligger i öppen dag, att en dylik
samling ej blott för vetenskapsmännen, utan äfven för statsmännen och
juristerna måste vara af synnerligt gagn och intresse.

Det ögonskenliga behovet af en dylik samling föranledde under förra
delen af frihetstiden A. von Stjernman att utgifva sitt bekanta verk
»Riksdagars och Mörens Beslut», omfattande tiden från och med Konung
Gustaf I:s regering till år 1731, ett verk som delvis ännu i dag är oum-
bärligt, men som i väsentliga afseenden är så ofullständigt och derjemte
är så okritiskt och derigenom i många fall så otillförlitligt, att det all-
deles icke motsvarar de anspråk, som vår tid med fog ställer på ett
verk af denna art.

Bristen på en någorlunda fullständig och med vederbörlig omsorg

och kritik redigerad samling af nu ifrågavarande beskaffenhet föranledde för en längre tid tillbaka Kongl. Maj:t att tilldela docenterna E. V. Montan och O. Alin ett anslag af 1,500 kronor för att börja utgifvandet af en samling af de för svenska statsförfattningens historia viktigaste urkunder. Med anlitande af detta anslag utgäfvo lektor Emil Hildebrand och undertecknad första afdelningen af berörda samling under rubrik »*Svenska Riksdagsakter jemte andra handlingar, som höra till statsförfattningens historia under tidehvarfvvet 1521—1718.*» Denna afdelning (I, 1) omfattade tiden 1521—1544. Fortsättningen af detta verks utgifning öfvertogs derpå af kongl. riksarkivet, som under åren 1888 och 1889 genom lektor Emil Hildebrand deraf utgifvit tvenne afdelningar, omfattande tiden 1545—1568.

Då riksarkivet sålunda upptog nu nämnda verk bland de urkundsamlingar, hvilkas utgifvande det redan förut ombesörjde — 1:o Konung Gustaf I:s registratur, 2:o Svenska Kyrkoordningar och förslag dertill före 1686, 3:o Svenska Riksrådets protokoll — skedde det utan begäran om fortsättning af det anslag, som enligt hvad ofvan är nämnt utgick för första afdelningen af Svenska Riksdagsakter. Detta har vållat, att riksarkivets vanliga årsanslag för utgifvande af handlingar, som äro af vikt för fäderneslandets historia (3,000 kronor) har visat sig otillräckligt, och arbetet för utgifvande af Svenska Riksdagsakter har under förliden höst måst helt och hållet ligga nere af brist på medel. Detta förhållande, att utgifningen af ett arbete, som är af sådan betydelse så väl för den historiska och politiska forskningen som ur allmänt nationel synpunkt, skall behöfva afbrytas af brist på medel, är synnerligen beklagligt, och det så mycket mer, som det dröjsmål i utgifningen, som ett dylikt afbrott förorsakar, är vida större än det som betecknas af den tid, hvarunder afbrottet varar. Det säger sig nemligen sjelft, att ett arbete sådant som detta icke kan efter omständigheterna upptagas och nedläggas. För de äldre tiderna föreligger icke något fullständigt eller ordnad material, som man blott skulle hafva att låta afskrifva och lemna till tryckeriet. Handlingarna måste sammansökas från flera håll, sjelfva uppgifterna om mötenas sammansättning, ja, om deras befintlighet i verkligheten måste genom forskning sammanbringas, och när handlingarna fattas, måste man i den samtida historiska litteraturen, anteckningar, bref, krönikor och dylikt söka få saken belyst. Utan kannedom om 1500- och 1600-talets historia och historiska material kan ej ett sådant arbete göras, om det icke skall af en framtid få göras om eller utsättas för samma anmärkningar om ofullständighet och bristande kritik, som rigtats mot Stjernmans verk. För dessa förarbeten behöfves en något så när samlad

tid. Man kan ej beherska ämnet, om arbetena skola för en längre tid eller tidt och ofta afbrytas. Man förlorar då den ledande tråden vid forskningsarbetena, och det kan ej rimligen begäras, att dessa skola anställas, om ej annan utsigt föreligger än att få resultaten inom en allt för aflägsen eller inom en obestämd och oberäknelig tidpunkt offentliggjorda.

Med afseende på nu ifrågavarande arbetes stora intresse ur både teoretisk och praktisk synpunkt skulle det möjligen kunna ifrågasättas, huruvida man ej borde till dess förmån under någon tid inskränka eller afbryta de äldre seriernas utgifvande. Detta är dock icke tillrädligt. Äfven dessa serier äro af mycken vigt; deras utgifvande har fortgått långsamt (af Konung Gustaf I:s registratur utkom del I 1866, af Rådsprotokollen utkom del I 1878), och först på senare tiden har det gått något fortare; äfven om man uteslutande för deras räkning använder hela det hittills beviljade anslaget (3,000 kronor), så kan ej utgifningen gå fortare, än att 20 ark årligen utgifvas af hvardera af de båda serierna Konung Gustaf I:s registratur och Svenska Riksrådets protokoll; afbryter man deras utgifvande till förmån för Riksdagsakterna, hvilkas utgifning kräver fleråriga omfattande och djupgående arbeten, så kan man lätt blifva nödsakad att, till skada för arbetet, anlita nya utgifvare.

Af hvad jag nu haft äran anföra torde framgå ej mindre vigten och betydelsen af den publikation, som bär namnet »*Svenska Riksdagsakter*», än behovet af ett särskildt anslag för dess fortsatta utgifning. Vissa förhållanden göra detta behof just nu särdeles kämbart. Publikationens utgifvare är lektorn vid högre realläroverket härstädes doktor Emil Hildebrand. Han har, enligt hvad riksarkivarién vitsordat, fullgjort sitt uppdrag med utmärkt skicklighet och han är enligt samma auktoritets förklaring »*omistlig*» för den viktiga publikationen. Nu är emellertid förhållandet att lektor Hildebrand, i följd af realläroverkets snart stundande flyttning till en aflägsen del af hufvudstaden, blir nödsakad att afbryta eller åtminstone väsentligen inskränka sin verksamhet vid riksarkivet, så vida han icke genom särskilda åtgärder sättes i tillfälle att fortsätta densamma. Man torde kunna hysa förhoppning att, om Riksdagen anvisar medel till fortsättning af den viktiga publikation, som lektor Hildebrand haft sig anförtrodd och för hvars fullföljande han utom all fråga är den rätte mannen, Kongl. Maj:t vill, i hvad på Kongl. Maj:t beror, bereda honom tillfälle att fortfarande egna sina krafter och sin utmärkta förmåga deråt.

På grund af den nu ifrågavarande publikationens stora vetenskapliga och allmänt fosterländska betydelse och på grund af den ögonsken-

liga vigten deraf, att den utan dröjsmål fortsättes och att den fortsättes af samme man, som så lyckligt börjat den och som för närvarande och för den närmaste tiden utan tvifvel är den ende, som kan på ett fullt tillfredsställande sätt fullfölja arbetet dermed, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen må för år 1891 ställa till Kongl. Maj:ts disposition ett anslag af 1,500 kronor för fortsatt utgifvande, af kongl. riksarkivet genom doktor Emil Hildebrand, af publikationen »*Svenska Riksdagsakter*».

Stockholm den 25 januari 1890.

Oscar Alin.

Ledamot för Upsala län af Riksdagens
Första Kammare.
